

δυσσος κατώρθωσε νὰ δραπετεύσῃ ἀπ' τὶς φύλακές, βοηθούμενος ἀπὸ μερικοὺς φανατικοὺς ὑπαδούς του, καὶ νὰ καταφύγῃ στὴ Γαλλία. Ἐλεύθερη τότε τοῦ...καταδίκου, ὁ δῆμος κρέμασε ἀπὸ τὴν ἀγγόνην ἐνιὸν τοῦ "Ανδρασοῦ, γιὰ νὰ ἔπειλέσῃ τὴν ἐντολή ποὺ ἔλαβε..."

Χρειάστηκε νὰ περάσουν πολλὰ χρόνια γιὰ νὰ δῆ ὁ "Ανδρασος" νὰ θριαμβεύσουν στὴν πατρίδα του ἡ ίδεες γιὰ τὶς ὄποιες κερδύνεσσε νὰ θανατοθῇ. "Οταν γύρισε στὸν τόπο του, τὸν ὑπερέχθυμουν μὲ μεγάλες τιμές. Καὶ ὁ κώνης "Ανδρασος" πέθανε στὸν 1880, ἀπὸ ζηγανούστηκε ἀπὸ τὸ διεθνῆ κόσμο ὃς μᾶ ἀπὸ τὶς μεγάλειτερες πολεμίζεις γενιογνομίες τοῦ αἰώνος.

"Ιδοὺ τόδια καὶ τῷ μεθιστόγμα τῆς Σοῆς ἐνὸς περιβοήτου ἐπανατίτου, τοῦ Ἰταλοῦ "Αμύζα Κυπριάνη, γιὰ τὸν ὅποιο ἔμεις οἱ "Ελλήνες πρέπει νὰ αισθάνασσετε ξεχωριστὴ εὐγνωμοσύνη, γιατὶ στὸν ιτυχὸ πόλεμο τοῦ 97 ἥψε μὲ τοὺς Γαριβαλδίνους καὶ πολέμησε στὸ πλευρὸν μας!"

Ο Κυπριάνη γεννήθηκε στὸ Ρίου, στὸ 1845. Σὲ ηλικία 14 ἤτοι πᾶν ἔθνος ληπτάκτης καὶ κατετάχθη στὸν ἀνταρτικὸ στρατὸ τοῦ Γαριβαλδίνη. Γιὰ τὴ ληπταξία του αὐτῆς καταδιάσθηκε ἀπὸ τὸ στρατοδικεῖο σὲ πάντα. Ο Κυπριάνη κατέφυγε τότε στὴν "Ανατολή". Ἀπὸ τεῖ, τράβηξε γιὰ τὸ Παρίσιο καὶ ἔλαβε ἔνεργὸ μέρος στὴν Κουινίανη. "Η δράσης του κατὰ τὴν διάσωσιν τῶν ἀνήσυχων ἐπείνων ἡμερῶν, ποὺ συγκατισθεὶς τὸν διάσωσιν τῶν συνέλικων τὸν καταδιάσανος σὲ θάνατο. Τὴν τελείταια στυγμή, ἡ ποινὴ τοῦ μετετράπτη σὲ δεκαετὴ εἰργατὴ στὴ Νοτιέα. Μετά τὴν ἀπονίλασί του τὸν ξαναγύρισε στὸ Παρίσιο, συνεχίζοντας τὸν ἀναπτυξιακὸ ἀγῶνα του. Δημοσιεύει σὲ μᾶ ἀριστερὴ ἑφταρείδα ἀρδθοῦ τόσο φλογερά, ὅπτες ἡ γαλλικὴ κυβερνήση τοῦ ἀπηργόσφερος τὴν παρασινή στὸ ἔδαφό της. Ο Κυπριάνη πάγε τότε στὴν Ελλείπεια, ἀπὸ τεῖ στὴν Ἰταλία, ὅποιο τὸν συνέλικαν καὶ τὸν διανεγκάνεισαν, γιὰ νὰ τοῦ διάσπον διωνύμο γάρι σὲ λίγο.

Στὰ 1897, μὲ τὴν κήρυξη τοῦ Ελληνοτουρκοῦ πολέμου, ὁ "Αμύζας Κυπριάνης" ἥψε στὴν "Γλαζίδα", ἐνθουσιώδης πολεμιστής, γιὰ νὰ προσφέρῃ τὶς ἵπτερεις τοῦ στόλου ποτιζόντα μας, ἐπειδὴ κεφαλῆς ἔνος δικέλου ἔσθετοντο, ποὺ τὸν στρατολόγησε ὁ ίδιος. "Ἐλαβε μέρος σὲ πολλές μάχες, προσκαλώντας τὸ θαυμασμὸν τῶν Ἑλλήνων μὲ τὴν ἀνάθετη δύριπτικότητα του. Στὴ μάχη τοῦ Λασιούνη τραματίστησε σοβαρά καὶ ἀναγκάστηκε νὰ ἀποχωρήσῃ τοῦ ἀγῶνος. Καὶ γύρισε στὴν Ἰταλία, χωρὶς νὰ πάγη νὰ μάχεται γιὰ τὶς προσφύτες τοῦ ἐπαναστατικὲς θεωρίες.

Ο ἀνήσυχος ἀπὸ τὸν ἄνθρωπον πέθανε πολὺ γέρος, τὸ Μάιο τοῦ 1918, λατρεύεταις ἀπὸ τὸ Ιταλικό καὶ τὸ παγκόσμιο πρόλεπταριό, γιὰ τὸ διοίο ἀγωνιστήριας τόσο σκληρό.

ΛΙΓ' ΑΠ' ΟΛΑ

ΜΙΚΡΑ ΠΕΡΙΕΡΓΑ

Σύμφωνα μὲ μᾶ ἀγγλικὴ ἱστορικὴ ἑφταρείδα, ή σχηματεῖα ποὺ ἔχουν οἱ Κινέζοι, καὶ ίδιος ἡ Κινέζης, νὰ τῶνε τοὺς ποντικούς, ποσφέρεται ἀπὸ... φιλοδέσποια. Παρεργοῦντὴ δηλαδὴ διὰ τὸ κρέας τῶν ποντικῶν ἔξαστεσσι στὶς ἀνθρώπινες τείχεις τὴν ἴδια ἐπίδρασι, ποὺ ἔξαστον τὰ καρόττα στὸ τρίχωμα τοῦ τρίχωμα τοῦ ἀλόγου. "Ἐγειρε δηλαδὴ ἀποδεκτὴ διὰ τὰ ἄλογα, τρώγοντας κάθε μέρα μᾶ μερίδα καρόττα, ἀποκτοῦν τρέχονταν καὶ μαλακὸ σὰν βελούδο. Γιὰ τὸν ίδιο λόγο, λοιπόν, ή Κινέζες τὸ ἔχουν φέγει στὴν ποντικοφαγία, ἡ δούλια διὰ μόνον διτοδέξει τὴν τριχόπτωσι, ἄλλα καὶ ἔξωθεντες τὰ μαλλιά, κάνοντάς τα γναλιστέρια καὶ μαλαζά.

"Ἐνας "Αγγλος ὑγιεινολόγος, κατόπιν μαρώδων καὶ ἐπισταμένων ἔρευνων, κατέληξε στὰ ἔξης σημειώσαμάτα, σημειώσως μὲ τὴν ἐπίδρασι τῶν διαφόρων τροφῶν ἐπὶ τοῦ ἀνθρώπινον χαρακτήρος :

"Ανθρωπος ποὺ τρέφεται ἐπὶ μῆνας ἀποκλειστικῶς μὲ βωδινὸν κρέας, καταντάει στὸ τέλος σκυθρωπός καὶ ἀπαυσόδοξος.

Η κατάχρησις τοῦ ἀρνίσιου κρέατος προκαλεῖ μελαγχολία καὶ τοῦ ποσφάριστον ἀδράνεια καὶ δυνηρία.

Η κατάχρησις ἐπίσης τοῦ βοιτέρου κάνει τὸν ἀνθρωποτὸ φλεγματικὸν καὶ ἀδιάφορον. Τὸ μῆλο ἔξι ἄλλου ἀνάκοινον τοῦτο κοντωτόνων ἀπὸ πνευματικὴ ἔργασία ἀνθρώπους.

"Η μουστάρδα συντελεῖ θυμασία στὴν ἐνίσχυση τῆς μηνύμης. Τὸ γάλα καὶ τὰ αγνὰ τέλος ἴντονθοδον στὴν ἀνάτται τῆς εἰστροφῆς τοῦ πεντηκοτοῦς καὶ τῆς χάριτος στὶς γυναῖκες.

ΕΚΛΕΚΤΟΙ ΣΤΙΧΟΙ

ΕΛΛΗΝΕΣ ΠΟΙΗΤΑΙ

ΤΑ ΔΥΣ ΧΤΕΝΙΑ

Τὸ κεφαντένιο κτένιο
ποὺ ἡ νύστα τὰ μαλλιά της κτένιζε,
τὸ λεπαντένιο κτένιο
ποὺ ἀγρούλια τὰ μαλλιά της κτένιζε,
τί γίνονται τὰ δύο τη γέννια
τὸ λεπαντένιο;

Την Σανδούλια ποιάς δεν τη θυμά
ποὺ εἶχε τῆς αγρούλιας τὰ μαλλιά της κτένιζε,
Τόσα δίχως δινεια κουπάτια
και ποτὲ δεν θα ξανίση πλειά.

Την πελαζουρήν ποιάς δε θυμάτω
ποὺ τῆς νύγτας εἶχε τὰ μαλλιά της κτένιζε,
Τόσα δίχως δινεια κουπάτια
και ποτὲ δεν θα ξανίση πλειά.

Κόπτεται μὲ ζύμεια στην τὴν άλιτη
δίχως σύτε λέξη καὶ ποτὲ
ζύμειαν μὲ πάνω τα κεφάλια,
ἄχι η ματιά κι ὁ διάθος της άγαποτοῦ

Πέρασαν θάρσες, πάνε μέρης περνά,
πάνε κάπτε μέρης περνά,
Πέραστον τὰ μαλλιά σου τα κουρασά,
κουρασάς αιχοβιδεύεις και μαλάζεις
μέρης ποτὲ μάρεις το επούλιο.

- Είσαι σε χλουπτερού, μέρη μενα,
Πέραστον τὰ μαλλιά σου τα κουρασά,
κάπτε μάρεις αιχοβιδεύεις
μέρης ποτὲ μάρεις το επούλιο.

Κάποτε τραγούδαμεν μάτσα
μέρης ποτὲ μάρεις το επούλιο σκοτώσαντο
το τραγούδι τέλειωμα σε κουμα :
Σ' ἀγαπῶ, μέρης μενα, σε μάρεις μέρης ποτὲ μάρεις το επούλιο...

Τὸ λεπαντένιο κτένιο
ποὺ ἡ νύστα τὰ μαλλιά της κτένιζε,
τὸ λεπαντένιο κτένιο
ποὺ ἀγρούλια τὰ μαλλιά της κτένιζε,
τύχατραν το δύο τη γέννια
Τὰ λεπαντένια.

ΔΑΙΛΗΣ ΠΟΚΕΜΗΣ

ΕΛΕΓΕΙΑΚΑ ΓΥΡΙΣΜΑΤΑ

I
Βεργίες, βραγίες, τὶ ματσούλια δε μειούρωσες;
Κατ' αὐτὴ τὸ φαράκι σ' θάνατο, σὲ πάντα μέρη,
Κατ' αὐτὴ τὸ φαράκι σ' θάνατο, σὲ πάντα μέρη,
Κατ' αὐτὴ τὸ φαράκι σ' θάνατο, σὲ πάντα μέρη.

Καὶ νὰ μή μενεὶ τυπωτές πρωτι, πρωτι, σὲ στρατιθή,
Μήτε νὰ ξαναθινηθῶ, μήτε νὰ θανατηθῶ.

II

Μέσα στὰ δάση δέλγυνωνται μὲ μαλλιά στην πορεια, μεν,
Χιλιάδες στρεφόμενοι δε τὸν πόρεστα ποτὲ μεν,
Κι οὔτε γυνάκια μὲ ἔγριες δρινάδα, οὔτε μέρης μεν,
Οὔτε ποτὲ ἀποκριθῆκα στα γυνώμα τῶν ἀνευτό.

III

Μὲ τὴ φλογέρα τοῦ βασικοῦ, τὴ σφριγγα τοῦ Πάνα,
Δὲν ἔργανδησα κ' ἔγινε μᾶ μερομεσην ἀνατολή,
Πάως σ' Ἐλεγείο ἔγινόται τὰ γαρωτά παιάνα.
Κονφός στὸ γάρναρο νερό καὶ στὸ γάρναρο ποτὰ τη.

IV

Σεσωτα πλάγια, ισταμένατα, καυπια, ποταμια, δαση,
Βογκορδές απάτοτες, μλειάνα γιαρά,
Τὸ ματιά δε σὲ γάρησαν δοῦ επρεπεν, δὲ πάσιν :
Κ' θανεύ ἀδρόστητη ἡ παρδιά μὲ δ νοῦς γιαρές φτερά...

V

Θάλασσα δὲν ἔγειτηκα τὴν πίκρα, τὴν χαρδ σορ,
Στὴν επιτρίδα δὲν ζέχασα κ' ἀλλάξι τὰ πανά.

Μήτε πλεύσενα γιὰ μὲ τὴ ἀρριά δενηρά το δάση,
Κ' ιως μονάχα φέρετρο σ' αἰάνα σκοτεινιά...
M. ΜΑΛΑΚΑΣΗ